

sosialurin

telf. 147 20 · 118 20

box 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Føroya Javnaðarflokkur

Fyrstakshjóri: Tórfinn Smith

Blaðstjóri: Vilhelm Johannesen (ábyrgd)

Blaðmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Demokrati!

OTROYTTILIGA koyrir Dimmalættingarblaðstjórin fram við sínum mænsni um demokrati, vísir á hvussu út av allari demokratiskari leið tað er, at sambandsflokkurin ikki slapp í landsins stýri — og við longum sjóforklárungum gevur blaðið so lesarunum eina svadu fyrri og aðra eftir um, hvat demokrati er fyrri nakað.

FYRI sambandsflokkurin og serliga fyrri Dimmalættingarblaðstjóran hevur demokrati ongantíð verið annað enn tað, sum brúkast skal, tá tað passar teimum, á ongan hátt øðrvísi.

VIÐ ØLLUM møguligum uttanumtosi siga teir, at demokratiska fylgjan má vera, at sambandsflokkurin slapp at stjórna landinum og tað hóast eingin annar flokkur vildi mynda stjórn uppá sambandsflokksins treytir.

NU METIR Dimma tilsýnalátandi lesarar sínar sum slík, ið ikki duga at hugsa, heldur ikki duga at minnst. Vit skulu ikki so mong ár aftur í tíðina fyrri at finna sambandsflokkinn skipa meiriluta á lögtingi, meðan fólkaflokkurin, sum tá hevði 12 av 25 tinglimum, var hildin uttanfyrri. Sambandsflokkurin sat tá við demokratiska valdinum saman við javnaðarflokkinum og sjálvstýrisflokkinum.

SJALVSAGT eru berini súr fyrri blaðstjóran, men tað førir í hvussu er neyvan til nakran sum helst samarbeiðsmøguleika við javnaðarflokkinn, um framferðin skal vera sum higartil, meðni sambandsflokkurin hevur sitið í andstøðu.

EIN STORAN lut í at støðan er vorðin tann, hon er, millum flokkarnar eigur Dimmalætting við blaðstjóranum sum høvuðspenni. Hann hevur bókstaviliga ført sambandsflokkinn út í myrkasta myrkur.

Tað vóru nógvir útisetar, sum gjørdust ovfarnir, tá teir fingi útisetar-Sosialin frá 13. desember. Tey vóru fá, sum høvdu roknað við, at Sosialurin fór at seta heilar tjúgu síður av til viðgerð av viðurskiptum okkara. Enn færri høvdu tó roknað við, at eitt serblað um útisetaviðurskipti frá Sosialinum fór at gerast so vánaligt sum hetta. Hetta blað samsvavar illa við myndini av Sosialinum, sum einum heiðurligum blaði, ið var við at festa seg millum útisetar.

Eisini vóru tað nógv, sum undraðust yvir, at tey onki høvdu hoyrt um, at hetta blað var á veg. Hetta vóru serliga tey, sum dagliga luttaka í føroyska felagslívnum í Keypmannahavn. Blaðið snýr seg jú í stóran mun um teir spurningar, sum vit arbeiða við, og um tey feløg, sum vit arbeiða í. Og tó var tað ongin okkara, sum so mikið sum hevði hoyrt um blaðið, tí andsheldur var biðið um at luttaka.

Tað hevði so verið í lagi, um so var, at Sosialurin hevði meðarbeiðarar her, sum vóru førir fyrri at greiða frá viðurskiptunum, soleiðis at frágreiðingin nøkulunda svaraði til veruleikan. Men blaðið vísir, at tað vóru »tey útvaldu« á ongan hátt.

Tíðindi ganga skjótt manna millum í Keypmannahavn, eins og í Føroyum. Tað er tí óhugsandi, at so stóru partur av teim aktivum útisetunum av tilvild ikki hoyrdu um, at blaðið var í gerð.

Av einhvørrorðum má tiltakið hava verið dult, ja dult sum mannsmorð. Onki av teimum feløgum, sum vanliga mynda felagslivið í Keypmannahavn — Kommunistiskir Utisetar undantíknir — høvdu, sum nevnt, hoyrt um blaðið, og vóru sostatt ikki førir fyrri at leggja uppí. Men hvi er hetta dult?

Ja, tað undrast ein yvir í fyrstuni. Men so hvørt sum ein fær lisið tær nógvu síðurnar, so gerst tað greiðari, hvi tiltakið mátti dyljast fyrri feløgum. Tann parturin, sum snýr seg um felagslivið í Keypmannahavn er nevnliga, allur sum hann er, ein grovt villileiðandi frásøgn um viðurskiptini, á tremur fylt við lygnum, illgitingum og beinleiðis útspilling av flestu feløgum, serstakliga feløgum Føroyskir Sosialistar. Og høvundarnir eru flest-

tjak og meiningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytn fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brevíni.

allir limir í feløgum Kommunistiskir Utisetar, meðan hini eru at rokna sum viðhaldsfólk hjá hesum feløgum.

Ti mátti hetta tiltak dyljast, fyrst og fremst fyrri okkum í FS, men av tí at limir okkara eru aktivir í at kalla øllum øðrum feløgum, og tí at flestu útisetar ikki høvdu vilja verið við til slíkt, so mátti tað dyljast fyrri hinum feløgum einis, um so var, at Utisetar-Sosialurin skuldi tæna endamálinum hjá útgevarum og høvundum.

Endamálið

At Kommunistiskir Utisetar, sum »meðarbeiðararnir« hjá Sosialinum her, nevna seg í øðrum sambandi, hava ein beinleiðis áhuga í hesum skemdar skrivi er greitt. Men hvønn áhuga hevur Sosialurin í tí?

Tað er óhugsandi, at Sosialurin fer at senda út eitt serblað í nærum 8000 eintøkum uttan so, at tað tænar einumhvørjum endamáli. Og atgerðar-eindin millum Sosialin og Kommunistiskir Utisetar má vera grundað á eitt hvørt felags endamáli. Hvat hetta er, eru vit ikki heilt greið yvir. Men uttan iva er ein partur av orsökini til hetta tiltak, og til tann form tað hevur fingið, at finna í tí veruleika, at Sosialurin í seinastuni í síni jagstran eftir fleiri haldarum, ferð eftir ferð hevur koyrt grundleggjandi prinsippir fyrri heiðurligum journalistikki yvirborð.

At leggja eftir útisetar feløgum, sum altíð hava verið illa umtókt í Føroyum, kann helst tryggja nakrar haldarar afturat í Føroyum. At høvuðsenturin verður lagdur á útspilling av einum sosialistiskum felagsskapi skaðar heldur ikki í hesum antikommunistisku tíðum. Hvørki í Føroyum ella millum útisetar. Alla staðni hevur antikommunistiska vitloysið, sum Sosialurin eigur ein part

av æruni av, sett síni spor. Og hvør er so betur egnaður til at átaka sær tað skitna arbeiðið enn ein felagsskapur, sum nevnr seg kommunistiskan, og sum hevur stríð móti einum sosialistiskum felag, sum høvuðsmál?

Uppundir lögtingsvalið reypaðu javnaðarmenn av, at teir vóru trygdir móti kommunismuni. Er Utisetar-Sosialurin ein roynd at prógva hetta?

Innihaldið

Hvussu greiðir Sosialurin so »eftir førimuni«, sum tikið verður til í innganginum, frá viðurskiptum føroyinga í Danmark?

Tá talan er um viðurskiptini á Fyn og í Århus, so fáa umboð fyrri Føroyingafelagini høvið til at greiða frá, og úrslitið er, eftir mínum tykki, tvær sera upplýsandi greinir.

Í Keypmannahavn ber ikki til at nýta somu framferð. Her er nevnliga onki felag, sum einsamalt kann sigast at umboða áhugamálini hjá øllum, ella hjá einum stórum meiriluta. Ti velur Sosialurin nøkur feløg og stovnar og nakrar einstaklingar til at greiða frá. Tað skuldi eisini verið í lagi, um so var, at valið var skilagott. Um so er veldst um endamálið. Taka vit inngangsorðini, at endamálið er »eftir førimuni at greiða frá viðurskiptum føroyinga í Danmark«, fyrri fult, so má valið tverri sigast at vera burður úr vón og viti.

Av øllum teimum feløgum og stovnum, sum eru til millum føroyingar í Keypmannahavn verða hesi vald at greiða frá: Kristnastova (baptistarnir), List (ein handil), Føroyski skúlin og sum einasta av vanligu feløgum Kommunistiskir Utisetar.

Tað er helst metingin hjá Sosialinum og meðarbeiðarum hansara, at tað eru hesi, sum hava størsta týðningin, og at tey eru førir fyrri at greiða frá viðurskiptunum. Men í hesi meting eru nógvir útisetar ósamdir.

Av røttum eru tað nógv sum spyrja:

Hvi vendi Sosialurin sær ikki til

— Føroyingafelagini í Keypmannahavn, Balle-rup, Helsingør.

— Studentafelagið

— Kirkjuliðið

— Meginfelag Føroyskra

Studenta

— Húsafelagið

— Kristligt Ungmanna-felag

— Kvinnufelagið

— Ítróttarfelagið

— Føroyskar Sosialistar

Heldur blaðstjórnin á Sosialinum veruliga, at Kommunistiskir Utisetar og Kristnastova hava so nógv størri týðning enn øll hesi feløg tilsamans, at tað ikki loysir seg at seta seg í samband við nakran annan? Í hvussu er verður tað ikki gjørt.

Afturat teimum feløgum, sum hava fingið orðið, hevur Sosialurin so sett seg í samband við nakrar einstaklingar, sum skriva um studenta-, kvinnu- og mentunarviðurskipti.

Jógvan Mørkøre, ger eina tunna, ófullgigjaða og partvis skeiva gjøgnumgongd av viðurskiptunum hjá lesandi, og endar við einum óhóskandi áløpi á felag teirra, MFS. Um Sosialurin ynskta tað, so eri eg visur í, at hann hevði fingið eina fleiri ferðir so góða frásøgn við at vent sær til MFS. Men tað ynskta hann so ikki.

Rógvi Thomsen hevur eina samrøðu við Maluna og Gunnlegg um kvinnuviðurskipti. Samrøðan snýr seg í stóran mun um teirra persónligu viðurskipti, um tað ræðuliga upplivisi tað var at vera limur í FS og annars alment um nøkur kvinnuviðurskipti. Um serligu viðurskiptini hjá útisetar-kvinnum verður litið og einki sagt.

Kári Petersen hevur nakrar hugleiðingar um mentunarviðurskipti.

Hann er týðuliga á heima-vølli og greinin er góð. Saman við greinini um skúlan er hon tann einasta, sum eftir mínum tykki hevur nakað upplýsingarvirði. Tó lýtir tað hana, at hann kennir seg noyddan at seta fram nakrar tápuligar og fullkomiligar malplaseradar ákærur móti FS og eina likaso malplaserada lovprikan av Kommunistiskum Utisetum. Men tað er helst treytn fyrri at vera millum »tey útvaldu«. Royndirnar at látturliggja Mentunargrunnin og ákærurnar um, at hann er vorðin reaktionerur sýnast grundleysar, og standast helst av, at hansara persónligu viðurskipti við Mentunargrunnin ikki eru tey bestu fyrri tíðina.

Samantikið má sigast, at í mun til tað formliga endamálið, soleiðis sum tað verður orðið í innganginum, er úrslitið stak vánaligt. Nógv evni,